

VOORJAARSTELLING KNOBBELZWAAN
NAJAARSTELLING KNOBBELZWAAN EN MEERKOET

Teldata : 21 en 22 april 1979
24 en 25 nov. 1979

1. Inleiding

Evenals verleden jaar heeft ook dit jaar in november een telling van de Knobbelzwanen en Meerkoeten in geheel Noord-Holland plaatsgevonden. De voorjaarsstelling heeft alleen in "ons" gebied plaatsgevonden. De tellers hebben wij beide keren grotendeels kunnen recruteren uit kursisten van de vogelkursus, wat voor deze kursisten een goede gelegenheid bood om ervaring op te doen met het zelfstandig uitvoeren van tellingen en tevens hiermee de vaste kern van tellers wat ontlastte.

2. Doel

De voorjaarsstelling heeft plaatsgevonden om enig inzicht te krijgen in de trekinvloeden op de telresultaten en de invloed van de strenge winter na te gaan.

De najaarsstelling dient tot het inventariseren van beide soorten gedurende de trekperiode in geheel Noord-Holland.

3. Methode

Het werkgebied van onze VWG is in kleine telgebieden ingedeeld. Gestreefd is ernaar om zoveel mogelijk dezelfde telgebieden als bij vorige tellingen in de telling te betrekken.

4. Knobbelzwanen

Voor een uitvoerige beschrijving van deze soort verwijzen wij naar de Korhaan no. 5 jaargang 12 en no. 2 jaargang 13.

Telresultaat

Aangezien in het verslag van de vorige najaarsstelling een overzichtskaartje is gepubliceerd, volstaan wij nu met alleen een vermelding van de aantallen per gebied (zie tabel). Volledigheidshalve zijn de telresultaten van het vorig jaar ook in deze tabel opgenomen.

Bij vergelijking van de telresultaten blijkt duidelijk dat er een sterke teruggang heeft plaatsgevonden, wat vermoedelijk toe te schrijven is aan de strenge winter van 1978/1979. Bovendien blijkt dat het broedseizoen van 1979 nog weinig aan het herstel heeft bijgedragen. Het geringe aantal getelde juvenielen in het najaar wijst ook in deze richting. Tevens moet helaas gemeld worden dat gedurende de voorjaarsstelling geconstateerd is dat op verschillende plaatsen o.a. in de Vestinggrachten van Naarden, nesten van Knobbelzwanen zijn verstoord c.q. vernietigd.

Een opmerkelijk verschijnsel is dat waar de aantallen Knobbelzwanen sterk zijn afgenomen er een sterke toename van de aantal Kleine Zwanen heeft plaatsgevonden. Dit was ondermeer heel sterk het geval in de Aetsveldse polder waar dit jaar in november een groep van 50 Kleine Zwanen is waargenomen, terwijl in dit gebied slechts 6 Knobbelzwanen voorkwamen tegen 75 ex. in november 1978. Ook de telresultaten van de Eempoldertellingen (vanaf 1973 elke 14 dagen) lijken ook op dit verschijnsel te wijzen. Of hier sprake is van verdringing of opvullen van de opgevallende plaatsen is niet duidelijk.

Een en ander is echter zeker de moeite waard om bij volgende tellingen te betrekken.

5. Meerkoet

Voor een uitvoerige beschrijving van de Meerkoet kan verwezen worden naar de Korhaan jaargang 13 no. 2.

Telresultaat

Hoewel het verheugend is te constateren dat het totaal aantal waargenomen Meerkoeten is toegenomen, moet toch enige voorzichtigheid betracht worden in het trekken van optimistische conclusies. De toename in 1979 t.o.v. 1978 is namelijk grotendeels veroorzaakt door het voorkomen van enkele grote groepen op het Gooimeer, wat een zeer incidenteel verschijnsel kan zijn. De "binnenlands" waargenomen aantallen zijn exhter behoorlijk teruggelopen (zie de tussentelling).

Gebied nr.		Knobbelzwaan			Meerkoet	
		nov.78	apr.79	nov.79	nov.78	nov.79
5+7	Noorder-/Noordpolder Muiden	12	4	3	40	54
9	Overscheense polder	4	25	8	18	149
10	Bloemendaler polder	3	?	4	15	7
13	Nw. Keverdijkse polder	5	2	0	5	0
14	" " " Oost	4	2	3	9	14
	Vecht langs 13 en 14	7	0	0	142	90
16	Keverdijkse-Overscheense polder	8	1	1	0	0
17	Aetsveldsche polder	75	2	6	10	0
	Vecht langs 17 Oost					99
18	Heintjeszak en Broekerpolder	8	2	0	0	0
19	H'sumse Meent	2	7	5	25	30
23	Horn & Kuyerpolder	2	3	?	32	?
29	Hoekerpolder	12	5	0	30	0
31	Horstermeer	29	27	9	-	0
32	Meeruitendijkse polder	0	0	5	12	0
33	Dorssewaard	2	4	?	15	?
40,41,51	Polder Sticht en Mynden	42	12	?	93	?
49	Nw. Loosdrecht	-	4	2	0	0
54,55,56	" "	10	9	17	125	2
58	" "	-	5	0	0	2
60	Naarden vesting	5	0	2	89	66
62	Zanddijk Naarden/Huizen	3	?	3	32	1
70	Eempolder Noord	3	9	16*	220	81*
71	" Zuid	10		10*	207	75*
	Gooimeer Holl. brug - Naarden	0		0*	2	200*
	" Naarden - Huizen	23		8*	186	200*
	" Huizen - Eemmond	0		12*	0	525*
	" Zuidelijk Flevoland	12		0*	288	700*
Totaal		281	123	114	1595	2295
Vergelijkbare aant.(geb. alle 3 per. geteld)		194	95	85		
" " (geb. nov.78/79 ")		236		112		

* Eempolders en Gooimeer teldatum : 17-11-79

6. Diversen

Als bijzondere waarnemingen kunnen nog genoemd worden de waarnemingen van 1 Sneeuwgans op de Huizer Pier en 1 Zwarte Zwaan bij Nw. Loosdrecht; deze laatste is vermoedelijk ontsnapt uit een naburige kwekerij.

7. Aan deze tellingen hebben deelgenomen:

B. Braat, P. de Bruyn, B. de Boer, D. van Deutekom, F. de Haan,
J. Hartwig, J. Heyn, M. de Jong v.d. Poel, H. Klück, N. Klippel,
R. Kole, Leijser, H. v.d. Linden, W. Lodestein, A. Meilink, T. Peterse,
L. Reddingius, K. Schouten, J. Seyffert, J. Steinmetz, C. & H. Tamminga,
P. Verwey, H. Visser, Vrakking.

Alle tellers langs deze weg bedankt.

Nico Klippel

